

FJALA E DEPUTETES JORIDA TABAKU

E ENJTE DATA 25 MAJ 2023

Të nderuar qytetarë,

Të nderuar kolegë,

Besoj se për shumë prej nesh është i vështirë rifillimi i seancave aty ku i kemi lënë, duke u sjellë sikur nuk ka ndodhur gjë. Pak më shumë se një javë më parë, Shqipëria dhe shqiptarët humbën shansin për të pasur një rotacion lokal, ku harta kishte pak a shumë të njëjtën pamje që kishte katër vjet më parë. Këtu nuk është as vendi, as momenti për të bërë analizat tona të brendshme, por pak fjalë dua t'i them: është fakt se mbas zgjedhjeve të 2021- shiti largimi i shqiptarëve nga këto troje është rritur e përshpejtuar aq shumë, sa jo pak herë nxitojmë të justifikojmë, edhe me pak siklet, se çfarë po ndodh, cilat janë arsyet, pse sot ka më pak shpresë dhe pse shqiptarët largohen. Kam takuar pafund të rinj e të reja që kanë një mlllef, që kanë një mërzë, por dhe një dëshirë për ndryshim që duan ta materializojnë, por, fatkeqësisht, nuk arrijnë dot ta bëjnë në zgjedhjet lokale, nuk arrijnë dot që atë potencial të paçliruar, ta çlironin, që sot të mund të diskutonim për të ardhmen, jo për të shkuarën. Kur shihja fytyrat e lodhura në takimet elektorale, që prisnin me vull për të dëgjuar se ç'do të ndodhë nesër, kur shihja moshën mesatare të rritur, kur pashë shifrat, sipas të cilave në mbi 122 000 votues për herë të parë, nuk zgjodhën të shkonin në votime as 17 mijë të tillë, pra 13,5 %, atëherë kuptohet se kjo është edhe pafuqi e shprehur me refuzimin për të votuar. Më tej, kur shohim se shifrat, sipas të cilave pothuajse 300 mijë shqiptarë të tjerë nuk shkuan te kutitë e votimit, atëherë e kupton se problemi është edhe me ne. Ndërkohë, ka një ndjenjë të thellë frustrimi që rinia e tyre është marrë peng nga një elitë politike, e cila i bën të ndihen të pafuqishëm të ndryshojnë për mirë. Janë disa barrierat të ngritura qëllimisht, për ta ushqyer këtë ndjenjë apo ndjenja të ngjashme me këto, që shtynë shumë njerëz të largohen, në vend që të kërkojnë ndryshimin duke punuar dhe luftuar këtu. Barrierat për të cilat flas nuk janë të padukshme, por ka edhe shumë prej tyre, si përpjekja e vazhdueshme për të ndikuar votën, këmbëngulja e vazhdueshme për të vendosur nën presion administratën, një shtet i kthyer në njësh me partinë në pushtet, blerja e votës, por njëkohësisht edhe një konkurrencë e pashëndetshme e ministrave, për të tërhequr me çdo kusht vëmendjen e liderit, se kush hedh më shumë e kush blen më shumë.

Në fakt, duhet të ishte konkurrencë me ne, por që, fatkeqësisht, nuk ndodhi. Në qendrat e bojatisura të qyteteve të rilindura, ku kërcenin të moshuarit, u fol për shumëçka, por shumë pak u fol se si do jetë qeverisja nesër. E në këtë logorë fjalësh, kërcimesh, refuzimi për të vepruar, refuzimi për të votuar, mungesë alternative e programi, presioni e turli eksperiencash, erdhi sigurisht edhe premtimi për rritjen e madhe të pagave. Rritja ekonomike, e parashikuar nga qeveria shqiptare se do të ishte në nivelin 4,48%, nuk është aq. Në fakt, pritshmëritë tejet optimiste të qeverisë shqiptare do të përfundojnë në një rritje prej 2,2 %. Mbi 70% e shqiptarëve vuajnë sot krizën ekonomike, krizën e pagave të ulëta, krizën e inflacionit socialist, si pasojë e politikave të skaduar, që kanë ndërtuar një sistem po të skaduar, një kënetë të madhe ekonomike e politike, që qytetarët dhe të rinjtë e kuptojnë, arsye për të cilën refuzojnë të marrin pjesë. Xhepat e qytetarëve, sidomos të atyre që kanë marrë kredi nëpër banka, do të paguajnë gjithnjë e më shumë parë për këstet e tyre. Sot një shqiptari do t'i

duhet të punojnë mbi 14 vjet për të paguar një kredi hipotekore për një shtëpi. Çmimet e konsumit për shportën e ushqimeve janë rritur me mbi 20%, ndërkohë që inflacioni bazë i përlogaritur nga Banka e Shqipërisë ka shkuar në 9%, krahasuar me vende të tjera të Bashkimit Europian, por edhe të rajonit, ku është në nivelin 6%-6,3 %. Më të varfër, më të vetmuar, me më shumë kosto! Kjo është ekonomia e ideuar dhe e materializuar nga qeveria në këta dhjetë vjet. Punon shqiptari që të pasurohet oligarku! Mëson shqiptari që të taksohet më pak oligarku! Përpiqet shqiptari që të përfitojë përjashtime në taksa një pakicë, e cila po merr gjithnjë e më shumë vendime për Shqipërinë. Shifrat e EUROSTAT-it flasin se, që nga viti 2014, ka shkuar në 200 mijë numri i shqiptarëve të larguar, 75% e të cilëve janë të moshës deri në 35 vjeç. Ky është rreziku i vërtetë i ekonomisë shqiptare: largimi i atyre që sot duhej të bënin diferencën në ekonomi. Sistemi i korruptuar, që nis nga taksat dhe përfundon në mënyrën se si shkruhen dhe miratohen ligjet, se si promovohesh në administratë, se si nuk ke hapësirë për të shprehur talentin tënd, unë besoj se është një nga arsyet. Deficiti tregtar thellohet, ndërkohë që euro, që mbase është flamuri i vetëm i një ekonomie informale, nesër do të na dëshmojë se si paratë informale të injektuara në sasi të mëdha në ekonomi, të paktën vitet e fundit e kanë shndërruar ekonominë në një ndër më të dobëtat e Ballkanit Perëndimor, por çuditërisht me monedhën më të fortë të Ballkanit Perëndimor. Rritja e pagave është një realitet i ri.

Nga viti 2019 deri në vitin 2022, paga minimale është rritur me ritme dy herë më të larta se paga mesatare. Gjatë këtij harku kohor paga minimale u rrit me 30%, ndërsa paga mesatare me vetëm 15%. Vetë paga mesatare është rritur nga 45 mijë lekë, që ishte pak vite më parë, në 66 mijë lekë pas nëntë vjetësh, në 2022-shin. Duke e zhveshur nga rritja e çmimeve, nga inflacioni, rritja reale ka qenë 25% në 10 vjetët e fundit, hera e parë që është rritur kaq pak me këto ritme në 30 vjetët e fundit, një herë në dy vjet, me saktësi kalendarike, sa herë ka pasur zgjedhje. Për 10 vjet me radhë janë marrë 4 eurobonde, kontrata e partneritetit publik-privat ka shkuar në 50% të PBB-së, ndërkohë që konkurrueshmëria e pagave me rajonin e ka çuar Shqipërinë të fundit. Fuqia blerëse e një familjeje shqiptare, që merr pagën minimale, sipas EUROSTAT-it është më e ulëta në Ballkanin Perëndimor. Në një ekonomi të tillë nuk prodhon dot një rritje pagash me vendim qeverie, sepse, normalisht, ekonomia duhet ta gjenerojë vetë rritjen e pagave; sektori privat, normalisht, duhet t'i rrisë vetë pagat, dhe ta ndjekë edhe publiku. Thënë këtë, asgjë nga këto nuk ka rëndësi, sepse rëndësi ka që të punësuarit në administratën publike e meritojnë rritjen e vonuar të pagave, pasi qeveria, në vend që të punonte për një rritje graduale për to dhe, pa dyshim, për meritokracinë, ka investuar në drejtime të tjera, ndër të cilat kontratat e partneritetit publik-privat. Fatkeqësisht, pabarazia duket se është thellësisht një proces i ndikuar nga vendimet e këtij parlamenti. Sa e sa ligje janë miratuar këtu, që promovojnë pabarazinë dhe mungesën e mobilitetit social?! Bashkë me këtë, administrata publike sot ka nevojë të jetë e pakapur, ka nevojë të jetë jopolitike, ka nevojë të vazhdojë atë që u nis në vitin 2013, por u shkel me të dyja këmbët, ka nevojë për një sistem ku promovohesh pa lidhje politike. Kur dëgjoj prezantimet e këshilltarëve bashkiakë nëpër rrethe, janë të gjithë të punësuar ose në OSHEE, ose në administratën publike, ose në drejtoritë rajonale, ose në drejtoritë e shëndetit, ose si drejtorë spitalësh. I gjithë shteti sot është i lidhur politikisht. Prandaj largohen sot të rinjtë, sepse duhet patjetër të jesh dikushi ose familjar i dikushit, ose i lidhur me dikë, që të punësohesh në shtet dhe të kesh mundësi të arrish diçka. Besoj se shqiptarëve u bëhet shumë vonë për politikën; e kuptojnë shumë mirë politikën, se kur e shkuara u përdoret si shantazh për të ardhmen, se kur e shkuara u silltet si barrierë për të mos ndryshuar dhe për të mos luftuar, edhe për gabimet tona si opozitë, ata zgjedhin të mos votojnë dhe të na bojkotojnë. Gjithsesi, kjo nuk duhet të na dekurajojë ne nga një përpjekje e thjeshtë dhe tërësisht e ndershme për t'i dëgjuar shqiptarët, për të lexuar votën e tyre, të demokratëve dhe të socialistëve, për t'i ftuar ata në një angazhim, qoftë dhe për t'i mikluar, që në vend të cinizmit të na ofrojnë shansin për t'i përfaqësuar apo për t'u përfaqësuar prej tyre. E di që shumë prej tyre janë mosbesues ndaj nesh. Nuk u vë faj! Shqipëria sot është një katrahurë ekonomike

dhe politike. Besoj se ka vetëm një rrugë për ne, si deputetë të opozitës: të rikthejmë besimin te politika dhe te ndryshimi, te politika si instrument për të bërë mirë e për të ndryshuar çdo ditë, jo sa herë ka zgjedhje, me çdo mundësi, qoftë dhe me kosto politike për secilin prej nesh. Unë besoj se shqiptarët e meritojnë. Faleminderit!